

deničnico, hladno vodo, tedaj; Obolom, stanovnik kraj stude-
dene vode, ktera se je lamala, ali zemljišče lamala. *)

Dopisi.

Iz Breške okolice 18. oktobra 1867. Kar piše „Slov. Gospodar“ v 27. listu pod nadpisom: „Soper konkordat“ ni popolnoma resnično v tem oziru, da bi bili srenjski očetje Breškega mesta tudi prošnjo vložili, naj se ovrže omenjena crkvena pogodba. Po občinski postavi se morajo srenjski očetje sklicati, njim se mora zadevna reč predložiti, oni se imajo o njej posvetovati in na zadnje imajo sklep storiti. Vse to se v Brežeah ni zgodilo, temuč nekteri mladi mestjani so hodili z občinskim policajem od hiše do hiše podpisov nabirat in so tako nekatere nevedne res vlovili, izmed kterih ni nobeden bral zadevne postave. Razun drugih mestjanov tudi več srenjskih odbornikov ni podpisalo te prošnje in tako je le lastnina večidel takih, ki jih je le redkokrat v crkvi videti skoz celo leto. Nektere mestjane so s tem na podpis privabili, ker se jim je povedalo, da je prošnja za vojake, ki bi se naj v Brežeah nastanili, da bi krčmarji več dobička imeli. — Sicer pa se pripoveda, da so nekteri iz Dunaja opombo dobili, tudi soper to crkveno postavo demonstrirati; vendar vse to ne bode zmotilo naših pametnih Slovencev, kteri ostanejo zvesti sveti materi katoljski crkvi, ktera je zmirom se potegovala za enake pravice vsakega stana. Tudi te skušnjave bode Bog od nas odvrnil in nam zopet dal ljubi mir med domačimi, ter hudobijo v sramoto postavil. X.

Iz Središča. Po raznih krajevih naše domovine slišijo se prijetne vesti o krepkem gibanju slovenskega naroda, donijo veseli glasovi o vspešnem napredku na slovstvenem polju, plamtijo goreče želje plemenitih src za omiko, za svobodo. Kako močno in silno ljudstvo po duševnem razvitku prirojenih moči hrepeni, temu je živo jasna priča bivša slovesnost pri Mali nedelji v častni spomin pokojnemu Krempljnu. Se ve, da v sreih ondašnjih stanovnikov veje duh slavnega pokojnika, pri nas pa je vse rahlo, puhlo trohlo — in kako ne bi bilo? Vsej razve nekterih gospodarjev, ki so imeli priložnost prihajati k veseliam in besedam in ki marljivo prebirajo slovenske časnike ne brini se ni živa duša za narodno reč: to je tedaj le malo bliščečih iskric v velikem kupu črnega oglja. Nekteri kažejo, da sicer imajo veselje in voljo do narodnosti; ali nemajo pravega voditelja, ki bi jih budil, vnemal, podbadal, zato pa se lahko dajo od drugih, ki malo po gospodski pete sučejo in ki jim jihova tetica „Tagespošta“ z svojim smrdečim salom možgane maže, zmotiti, ter na krivo pot zavesti. Hvala Bogu! priložnost je tukaj. Kakor so namreč letošnje leto pomurski poljanci imeli besedo v slavo Krempljnu, tako bi jo lahko imeli séasoma podravski doljanci v spomin Modrinjaku, prvemu našemu pesniku. Ni mi priložnost zdaj obširnije o njem pisati; (zgodilo bo se pa skoro) le ponosno oznanim besede, ktere mu je nadahnola Vila pevkinja leta 1813, ko je zapel.

Zadnji človek je na sveti,
Ki svoj rod za nič drži,
Zastonj so mu rožni cveti,
Njemu nič ne diši.

V nedrah maternih se shrani.
V njeni reji se zredi,
Mačeho oslepno brani,
Mater pa za nič drži.⁴

itd. itd.

Iz teh kitic jasno sije, v kakih okoliščinah je živel, s kakim duhom je dihal Modrinjak. Vzbudite se tedaj gospodje sosedi (vsaj vas je duhovnih in svetskih) ter počastite z dostojno slovesnostjo že štirideset let počivajočega pesnika, delajte, da se krepí, širi, razvija pravo jedro slovenstva v vaši domačiji, ker s tem bodete odstranili mnogo, kar je gnojnega in gnjilega na domačem polju! Le duševne sile in podporne pomoči darilnih rok v krepki zavezi bodo nas pripeljale do izpolnitve naših želj.

Novičar.

Državni zbor.

V 35. seji državnega zbora so se prečeli naj prej trije pravosodnjiški predlogi, prvi zastran preklicanja (amortiziranih)

*) Iz teh resničnih in iz starih pisem vzeti člankov učenega pisatelja lahko spoznamo, da več kakor tretjina štajerskih Nemcev ni druga, kakor ponemčeni Slovenci, in ti dan današnji so nam Slovincem postali tako neprijazni. Poturica je hušji od Turka pravi Hrvat.

Vredništvo.

ranja) denarnih pisem (Werthpapiere) drugi predlog dr. Rechbauer-ja in Lasser-ja zastran fevdne zaveze v Štajerski in Solnogradškem se nahajajočih fevd; tretji predlog dr. Mühlfelda, naj se odstrani konkordat. Prvi trije predlogi so bili izročeni posebnemu odboru od 9 članov, zadnji pa se je izročil verskemu odboru.

Dalje je bilo na dnevnem redu sporočilo denarnega odbora zastran pobotovanja c. k denarnega ministerstva s ogerskim denarnim oskrbništvom. Po predlogu denarnega odbora je državni zbor to za znano prijel. — Za tem je bilo sporočilo gospodarskega odbora zastran sklenene zaveze z južno železnico in brodišča v Trstu. Odbor je predložil naj se to izroči denarnemu odboru, kar se je tudi storilo. Drugo sporočilo gospodarskega odbora je bil, naj se ovrže postava žganičine dače v notrajni Avstriji od 1865. To se je odbilo, ker je vlada obljubila zastran tega posebno postavo predložiti.

V 36. seji drž. zbora je bilo na dnevnem redu sporočilo vstavnega odbora zastran premembe c. patenta od 26. februarja 1861. Pri občnem besedovanju je rekel Ziemialkowski, da bo takrat tudi glasovala jegova stranka, ker upa, da dobi tudi za svoje stvari dovolitve (koncesije), kedar se bode govorilo o posameznih paragrafih. — Plener in Rechbauer nahajata, da je v načrtu popolnoma dognano, kar se tiče deželnega samozakonstva (avtonomije dežel.)

Pri pretresovanju posameznih paragrafov je bil §. 1. soglasno odobren, §. 2, 3, 4, 5 pa brez besedovanja. — Pri § 6. je tirjal Brestl, naj se upeljajo neposrednje (direktno) volitve za državni zbor. Jegov predlog vendar ni obveljal, ker je samo leva stranka za njega glasovala. — Celo ednak predlog, ali tudi brez vspeha je napravil Dienstel pri §. 7. Pri §. 7. je govoril tudi Guszalevič in z statističnimi razlagami dokazal neprimernost med Rusi in Polaki v Galiciji in Dr. Toman je govoril za pravice deželnih zborov proti državnemu zboru.

— V 37. seji drž. zbora se je dalje besedovalo o februararnem patentu od 1. 1861 §. 7. je bil odobren po kratkem §. 8. in 9. pa brez besedovanja. — Proti §. 10. je govoril minister denarstva in zahteval, celo določen čas, v kterem se naj skliče vsako leto državni zbor, ker mu je beseda „vsako leto“ preobširna in ker še mesca januarja prevdarek stroškov (Budget) ni dovršen. Jegov predlog se vendar ni podpisal in §. 10. je bil odobren po odborovem predlogu. Proti oddelku b. v §. 11. je govoril minister vojaštva John. Proti Johnu Herbst in Schindler, in sta branila pravice, po kterih ima samo državni zbor vojaške novake (rekrute) dovoliti. Tudi to je bilo odobreno, kakor je predložil odbor. Ravno tako so tudi obveljali oddelki c. d. e. f. g. skorej brez besedovanja. — Pri oddelku h. je govoril Jäger ali brez vspeha. Proti oddelku i. sta govorila posebno Polaka Sawczynski in Krzeczunowicz.

V 38. seji drž. zbora se je dalje pretresoval februararni patent. Na red je došla črka k. §. 11. (oblasti držav. zbora). Proti sta govorila Zyblikiewicz in Krzeczunowicz. — Odborov predlog se odobri. — Ravno tako oddelki l. m. in n. — Pristavil je še se oddelek o. po predlogu dr. Bahans-a. „Postavodavstvo in način vravnave onih zadev, ktere so po zjedinenju z Ogersko skupno določene,“ spadajo pod oblast drž. zbora. — Paragrafi od 12. — 17. so bili tudi odobreni. — K §. 18. se je pridral ta popravni nasvet Leonardis-a „Znova se tudi mora voliti, če se poslanec poslanstva odpove.“ Tudi vsi drugi paragrafi februararnega patenta so bili tako odobreni, kakor je predložil odbor in s tim postavni predlog zastran premembe februararnega patenta dovršen.

V 39. seji drž. zbora je došlo na red četenje postave zastran državnega namestovanja, ktera se je prijala z 119 glasi proti 46. — Dalje je bilo sporočilo odbora kazenske postave, zastran ravnanja pri posvetovanju načrta nove kazenske postave. Oddelek 3. te postave se zavrzé, drugi pa odobrijo. Za tem je došlo sporočilo odbora prošnje zastran postave punciranja. — Odbor denarstva je predložil, naj se ta prošnja izroči denarnemu ministerstvu z nagovorom, naj zastran tega napravi predlog. Se odobri.

Prošenje zastran ovrženja konkordata, je pri vseh teh sejah bilo prek in prek zadosti naznanjenih. Srečni ljudje, kteri v Avstriji drugih prošnji do vlade nimajo!

— Gosposka zbornica je v seji 18. t. m. nepremenjeno odobrila postave državnega zbora zastran poprave dav-

kov pri novem zidanju, prezidovanju in prizidovanju; tako tudi društveno postavu po priporočanju ministra Taaffe-ja. — Zborna postava pa je bila premenjena do tje; „da zbori samo smejo biti, kedar se razpišejo in ne pod milim nebom.“

Kako so složni! — Slovenski poslanci na Dunaju so med seboj že tako razrušeni, da niti sami med seboj, niti z drugimi jednako mislečimi pri nobenem pitanju več zavezno ne nastopajo. Tako so glasovali zastran pregledovanja vstave gg. Kljun, Lipold in Svetec z nemško stranko gg. Toman, Pintar, Barbo, Črne in Lenček s Polaki in Tirolici, in Ljubiša proti Beustovemu pregledovanju vstave.

— Kakor se čuje, bode Ljubljanski župan g. dr. E. Costa spet v svojo prejšnjo službo postavljen. — Gotovo vsaki slovenski rodoljub to iz srca želi.

Spodmakneno pa še ne spravljeno na beli den. — „Nar. Listy“ pišejo, da je velika ruska knjezinja Konstantinova pitala, ko je bila pred kratkim v Pragi in obiskala stolno cerkev sv. Vida, kje bi bila ona „zlata svetilnica“ (lampa), katero je pred nekimi leti darovala kapeli sv. Večeslava, ko se je ji rodil sin veliki knjez Večeslav? — Niti cerkvenik niti poklicani trije gospodje varhi stolne cerkve še niso nič čuli dozdej o ti zlati lampi. Velika knjezinja je na to rekla, da hoče zapovedati ostro preiskovanje, kam je darovana svetilnica prišla. — Radovedni smo res, ali je ta svetilnica že v Ruski ali še le v Avstriji kalabrizirana (spodmeknena).

Nj. Veličanstvo cesar Ferdinand I. je v svoji blagostnosti za ponavljanje stare (nekdaj kartuzijske) cerkve sv. Mavricija v Jurkloštru (Gairah) štiri sto gld. n. d. darovati blagovolilo. Slava!

(Kako Turki gospodarijo s šumami.) Med vspešna dela letošnjega potovanja sultanovoga po zapadnaj Evropi se mora tudi vvrstiti ta pogodba turskega vladarja s nekim angleškim društvom. To društvo je vzelo v najem na 99 let vse šume in rudnike turskega cesarja, položilo je tudi taki za zakupnino 200 milijonov goldinarjev. — Ali še bo za 99 let turška država v Evropi?! Za to zdaj naj skrbijo Angleži.

— Ena naj važnih novic preteklega tedna je pismo cesarjevo na kardinala in nadbiškopa Rauscher-ja v Beču, v katerem odgovarja njih veličanstvo na pismo (adreso), ki so ga škofje cesarju izročili zastran konkordata, kterege sovražniki cerkve že tako dolgo napadajo. Cesar pravi: „Poslano pismo sem izročil svojemu odgovornemu ministertvu. Rad priznavam pastirsko vnetost in dobre namene, ki so zbrane škofje v vesti nagibali, za obrambo pravic in haska kat. cerkve z očitnim pismom se poskusiti; ali obžalovati moram, da so škofje, namesto podpirati prizadevanje moje vlade v dotičnih važnih rečeh . . . rajše po sporočenem in razglašenem pismu, ki je močno ljudi razdražilo, ono nalogo težo storili . . . Zaupam, da so si nadškofje in škofje svesti, kako vselej cerkev braniti vem, da pa tudi ne pozabijo dolžnosti, ktere kot ustavni vladar spolnovati moram.“ — Tako se glasi pismo, o katerem list „Zukunft“ po pravici pravi, da se kaj takega ne pred ne za cesarjem Jožefom II. od avstrijskega vladarja čulo ni. Cerki nasprotne novine ne vedo od samega veselja kaj, češ, da ima zdaj minister Beust vso to reč popolnoma v rokah in da bode državni zbor brž pokopal vse pravice, ki jih pogodba cerkvi zagotavlja. Mi pa vendar le mislimo, da to tako hitro ne bode šlo, ker državni zbor oblasti nima pometati s pravicami katoličanov v Avstriji, kterih večina ni tega duha, kot Mühlfeld—Schindler—Kaisersfeld—Blagotinšek. Katoličani s svojimi škofji in na čelu vseh sveti Oče papež — to je vendar močnejši zid, kakor se marsikom dozdeva!

— Kardinal Rauscher je zopet na Dunaj poklical škofje, da v drugič pismo na cesarja sestavijo. „Zkft.“

— Da se cesarjevo pismo na škofje tako glasi, je pripomogel veliko ogerski minister Andrassy, ki je prav krepko prilagal baronu Beustu — piše „Vlkfrd.“ Ne more biti drugače; zakaj dvalizem bo le stal, dokler ga drži sedanja nemško-liberalna stranka v državnem zboru; ova pa dobre volje ostane, dokler pod Beustovim ščitom konkordat vbada; tedaj se ni moglo za zdaj škofom drugače odpisati. Dobro so stvar zadele „Novice“, ki pravijo, da so si konkordat „nekteri državni svobodnjaki izvolili za jagnje, ki bi na-se vzelo pregrehe njihove!“ Da, da pregrehe; pa korenina vseh pregreh je — dvalistično sestavljeni državni

zbor! Kdo bo pa vzel slovenskih poslancev pregrehe na — se, da še sedijo v zboru?

— Preč. novoposvečeni Sekovski škof dr. Zwerger se bode 10. novembra slovesno vpeljal na svoj škofovski sedež.

— Ker so taljanski prekuculi neprestano napadali papeževe dežele, je francoska vlada določila poslati svojo armado papežu na pomoč, kar je taljanski vladi naznanila. Na to je taljanska vlada cesarja Napoljona popolnoma zagotovila, da je že vse potrebne naredbe napravila, da se papeževe dežele ne bodo dalje več napadale in da tako pogodba od 15. septembra 1864 popolnoma obvalja. Cesar Napoleon je na to zapovedal, naj se armada ne pelje na Rimsko.

— Njih Veličanstvo cesar se je 21. t. m. odpeljal v Paris; z njim sta se tudi peljala minister Beust in Andrassy.

— Pravi se, da bo Pruski kralj našega cesarja na kolo-dvoru v Oosu (v Badenskem) pričakal.

Kaj ljudje po svetu vse jedo. — V Braziliji si pripravljajo iz nekih mravelj naj vekšega plemena omako (sos); v Ameriki si mravlje pražijo in je jedo; v vshodni Indiji si pečejo mravlje kakor mi kavo in je tako jedo. — G. Smeathman pravi: „Jaz sem večkrat tako pripravljene mravlje jel in nahajal, da so prav zdrava, okusna in redljiva jed. So nekoliko sladkejše, če ravno ni tako oljaste in žilave, kakor gosonice hrošča tatelnovega dreva, ktere se v zahodni Indiji pri vsaki največji gostiji davajo, kakor naj imenitnejša in naj bolj okusna jed.“ — V Siamu so mravljinje jajca zlo draga in sploh zaželjena jed in v Meksiki jedo že od nekdanjajca nekega vodenega kukca, kteri se v ono mesto obdava-jočih vodnjakih nahaja. Na otoku Cajlonu jedo stanovniki bčele potem ko so jim vzeli med. Afrikanški divjaki pojedjo vse gosonice, ktere le dobiti morejo in zatoraj bi tak divjak za naše vrtnarje in sadorejce bil prav izvrsten pomagač. V Avstraliji se nahajajo neki ljudje, ki tudi gosonice zlo radi jedo. Žadost poznani Kinezi, ki celo nič ne odvržejo, jedo tudi ostanke od kokonov potem, ko so svilo izmotali. Indijanci v severni Ameriki jedo tudi koblice; divjaki o novi Kaledoniji zlo čislajo kak zlo dobro jed pražene pajke.

Račun dohodkov in stroškov za Slomšekov spominek.

G. Grosskopf Matija župnik v Brezju 5 fl. Gospa Franciška Čočič-eva posestnica v spodnjem Cerovem v Brdih 5 frankov v zlatu.

Za Krepeljnov spominek so darovali.

G. g. Rošker Franc, kaplan pri sv. Jakobu in Božič Anton posestnik v Radoslavcih vsaki 1 fl. a. v.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž-dinu		V Mariboru		V Celju		V Pljuju		
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	
Pšenice vagan (drevenka)	5	—	5	45	6	—	5	—	
Rži	3	80	3	65	4	—	3	60	
Jočmena	2	80	3	10	2	95	—	—	
Ovsa	1	60	1	80	1	75	1	60	
Turčice (kuruze) vagan	3	10	3	40	3	—	3	20	
Ajde	2	60	3	20	3	25	2	60	
Prosa	2	40	2	80	3	45	—	—	
Krompirja	1	30	1	—	1	20	1	20	
Govedine funt	—	18	—	24	—	22	—	24	
Teletine	—	24	—	26	—	24	—	26	
Svinjetine črsteve funt	—	28	—	26	—	24	—	25	
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	8	50	—	—	—	6	90	8	40
„ 18" „ „	—	—	—	5	—	—	—	—	
„ 36" mehkih „	5	50	—	—	—	5	—	6	40
„ 18" „ „	—	—	—	—	—	3	35	—	
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	40	—	40	—	40	
„ „ mehkega „ „	—	60	—	30	—	40	—	35	
Sena cent	1	20	—	—	—	75	—	1	
Slame cent v šopah	—	90	—	—	—	55	—	90	
„ „ za steljo	—	60	—	—	—	45	—	70	
Slanine (špeha) cent	36	—	35	—	40	—	35	—	
Jajec, pet za	—	10	—	12	—	—	—	—	

Cesarski zlat velja 5 fl. 96 kr. a. v.

Ažijo srebra 122.—

Narodno drž. posojilo 64.80.

Loterijine srečke.

V Gradcu 19. oktobra 1867: **74 48 81 36 46**

Prihodnje srečkanje je 30. oktobra 1867.